

MULS, Jozef, advocaat, kunsthistoricus (Antwerpen 12 juli 1882 - Kapellen 22 april 1961).

Na Grieks-Latijnse humaniora aan het St.-Jan Berchmanscollege te Antwerpen (1894-1900) studeerde Muls rechten aan de universiteit te Leuven (1900-'07). Na een korte loopbaan als advocaat wijdde hij zich volledig aan de kunstgeschiedenis: hij doceerde van 1919 tot '54 aan de Katholieke Vlaamse Hogeschool voor Vrouwen en sinds 1939 ook aan de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten te Antwerpen. In 1939 werd hij tevens lector aan de Katholieke Universiteit te Leuven (tot 1957). Verder was hij eerst hulpconservator (1925) en van 1929 af conservator van het Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen. In 1940 werd hij benoemd tot directeur-generaal voor schone kunsten bij het departement van Openbaar Onderwijs, tot hij 1944 door de Duitsers werd afgezet.

Muls was het type van cultuurflamingant, die, komend uit de studentenbeweging, via tijdschriften als Jong Antwerpen, Jong Dietschland, De Student e.a. reeds in 1905 overging tot het stichten van een eigen tijdschrift, Vlaamsche Arbeid (z. aldaar), waarin hij aanvankelijk met nadruk het oogmerk „de kunst voor God en Vlaanderen” huldigde, doch niet naliet bij voorkomende gelegenheden radicale Vlaamse standpunten in te nemen (bijv. tegen de Instructions van kardinaal Mercier in 1906) en tevens veel ruimte gaf aan diverse jonge literaire artistieke talenten, inzonderheid aan Paul van Ostaijen. Het tijdschrift verscheen niet tijdens de Eerste Wereldoorlog, toen Muls, eerst in Engeland (1915), dan in Spanje (1916-'17) tentoonstellingen over Belgische kunst organiseerde en, na een reis naar de Kaukasus (1917), zich te Neuilly-sur-Seine vestigde, waar hij o.m. in de kring van Léon Bloy en Jacques Maritain verkeerde, doch ook contact had met Vlaamse frontsoldaten, bijv.

met Dirk Vansina aangaande het geplande tijdschrift *Ons Vlaanderen*; toen hij in maart 1918 aan het front wilde gaan pleiten in het proces tegen Lode de Boinge, werd hem een reispas geweigerd. Na de oorlog kreeg hij de kans als verdediger van activisten (o.a. van A. Jacob) op te treden en ijverde hij voor amnestie.

In 1922 werd Muls briefwisselend en in 1929 werkend lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde. Als bestuurder van de Academie in 1936 protesteerde hij tegen de Franse president Lebrun die in een redevoering geheel België inlijfde bij de „familie gauloise”. Muls maakte tevens deel uit van het bestuurscomité van het in 1936 opgericht Verbond van Kulturele Vakverenigingen en Lichamen, dat een radicale splitsing van het departement van Schone Kunsten eiste, zonder dat er echter spraak was van eigen wetgevend beslissingsrecht of eigen begroting. In 1937 was hij feestredenaar op het Vlaams-Nationaal Zangfeest te Brussel.

Muls, die in het spoor van John Ruskin een geestdriftig propagator van kunst en artistieke schoonheid was, publiceerde talrijke kunsthistorische studies, waarin zowel het patrimonium van eigen land en volk, als dat van heel West-Europa aan bod kwam. In werken als *De Vlaamse invloeden op het werk van Watteau* (1925), *Deze tijd. Beschouwingen over Volk en Cultuur* (1933) en *De Boer in de Kunst* (1946) legde hij de nadruk op de voor de streek kenmerkende motieven, die in de artistieke creativiteit tot uitdrukking komen. Zijn essay *Memling, de Laat-Gothische Droom* (1941), bekroond met de vijfjaarlijkse Staatsprijs voor Critiek en Essay, wordt doorgaans beschouwd als zijn gaafste werkstuk. Muls schrok er ook niet voor terug heilige huisjes te slopen, getuige zijn

vernietigend opstel over C. Verschaeve als kunstcriticus (Dietsche Warande en Belfort, 1951).

WERKEN : *Albrecht Rodenbach 's Gudrun* (1902); - *Verzen* (1912); - *Moderne Kunst* (1912); - *De gruweljaren 1914-1916* (1916); - *Le crépuscule des villes d'art flamandes* (1917); - *Val van Antwerpen* (1918); - *Het levende Oud-Antwerpen* (1919); - *De Vlaamsche invloeden op het werk van Watteau* (1925); - *Van El Greco tot het Cubisme* (1929); - *Deze tijd. Beschouwingen over Volk en Cultuur* (1933); - *Hippolyte Daeye* (1934); - *Oude Meesters* (1934); - *Schilders van gisteren uit Noord- en Zuid Nederland* (1939); - *Memling, de Laat-Gothische Droom* (1941); - *De Boer in de Kunst* (1946); - *Albert van Dijck* (1957).

LITERATUUR : *Jozef Muls herdacht* (Keurreeks van het Davidsfonds, nr. 93, 1964); - F. Baudouin, *Jozef Muls en de kunst*, in *Ons Erfdeel*, jg. 15 nr. 3 (mei-juni 1972, p. 103-106).

GABY GYSELEN en LUDO SIMONS